Gemeente Amsterdam

Bijlage 2: Uitgebreide Tabel wet en regelgeving

- **Wet collectieve warmte (Wcw) en Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw).** Gefaseerd in werking, volledig per 1 januari 2027. De gemeente krijgt de regierol bij warmtekavels en de aanwijzing van warmtebedrijven; aangewezen warmtebedrijven moeten voor meer dan 50% in publieke handen zijn (ingroeiperiode 7 jaar). Eventueel Investeringsbeslag: kapitaaldeelname in een warmtebedrijf en de onrendabele top van warmte-infrastructuur.
- **Energiewet (in werking 1 januari 2026).** Nieuw kader voor netcongestiebeheer en aansluitplicht. Werkt door in tempo en kosten van vrijwel elke infrastructurele investering waar netaansluiting kritisch is. Dat gaat dus van laadinfrastructuur (vb. Veren voor investeringen) en scholenbouw tot warmtenetten en bedrijventerreinen.
- **Besluit bouwwerken leefomgeving:** Klimaatadaptatie en water zijn verplicht afwegingscriterium in het omgevingsplan. Eisen rond hittestress, wateroverlast/overstromingsrisico en droogte vertalen zich in concrete inrichtingsnormen voor de openbare ruimte bij elke transformatieopgave.
- **Besluit kwaliteit leefomgeving.** verplicht dat bouwwerken altijd voldoen aan regels voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid en duurzaamheid. Dat raakt vooral de brandveiligheid. Voor het gebruik van gebouwen geldt ook een specifieke zorgplicht om brandgevaar en onveilige vluchtsituaties te voorkomen. De financiële impact is lastig vooraf te bepalen, omdat de maatregelen vaak pas volgen uit brandscans en nadere inspecties. Ook funderingsherstel is steeds vaker een punt van aandacht. Ook dit raakt aan de wettelijke eis dat gebouwen constructief veilig moeten zijn en geen gevaar mogen opleveren voor gebruikers en omgeving. Bij oudere panden komen funderingsproblemen vaak pas goed in beeld bij renovatie of verduurzaming. Juist daardoor is de impact vooraf lastig in te schatten, terwijl tijdig herstel nodig is om een gebouw veilig in gebruik te houden.
- **Emissies:** Voor klimaatmitigatie (CO_2-reductie) is de Amsterdamse ambitie van 60% in 2030 (bij een wettelijke norm van ≥55%) alleen haalbaar, als het Rijk extra geld vrijmaakt, en/of als de gemeente extra maatregelen neemt. Met een realisatie van het huidige beleid komen we niet verder dan 46% (CE Delft-raming). Wel is mogelijk om via beleid en regelgeving tot verdere CO_2-reductie te komen, mits de investeringsruimte hiervoor wordt gecreëerd. Investeringen blijven onmisbaar denk bijvoorbeeld aan investeringen in publieke warmtenetten en aan investeringen in overheidsgebouwen.
- **EPBD IV (transpositie uiterlijk 2026).** Zero-emissie nieuwbouw voor overheidsvastgoed vanaf 2028, voor alle nieuwbouw vanaf 2030, plus renovatieverplichtingen voor de slechtst presterende bestaande overheidsgebouwen. Om hieraan te kunnen voldoen is investeringsruimte nodig.
- **EU Natuurherstelverordening (EU 2024/1991).** Verplicht herstel van ecosystemen, met specifiek voor stedelijke gebieden 'no net loss' aan groen vanaf 2030 en stijgende doelen voor boomkroonbedekking. Vertaalt zich in een claim op investeringsbudget bij elke gebiedsontwikkeling en in beperkingen op verharding.
- **Doorwerking Klimaatzaak Bonaire (Rb. Den Haag 28 januari 2026).** De rechter verplicht de Staat binnen 18 maanden tot bindende tussentijdse emissiedoelen voor de gehele economie, inclusief lucht- en zeevaart. Te verwachten cascade naar gemeentelijke verantwoordelijkheid (Zie NautaDutilh-rapport) en directe relevantie voor investeringen in relatie to haven (en luchthavendossier) (omdat zeevaart en luchtvaart nu de klimaatwet in moet) en Amsterdamse klimaatbegroting.
- **Wettelijke eis scholen** (neemt toe naarmate het leerlingenaantal groeit. Bijdrage die we ontvangen vanuit gemeentefonds is gekoppeld aan het aantal leerlingen.)
- **Spreidingswet** (De opgave volgens de Spreidingswet groeit (of krimpt) mee. Volgt uit een formule waarin de capaciteitsopgave over alle gemeenten wordt verdeeld volgens een sleutel waarin aantal

inwoners én de SES-WOA score (gaat om sociaaleconomische status, armere gemeenten worden wat ontzien tov rijkere gemeenten) worden meegewogen.)

- **Participatieverordening**: hier is vastgelegd hoe inwoners en organisaties worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten.
- **Inclusief onderwijshuisvesten**: hiermee worden schoolgebouwen geschikt gemaakt voor alle leerlingen ongeacht hun achtergrond of ondersteuningsbehoefte, deze wet komt eraan en sorteren wij alvast op voor.
- **Luchtkwaliteit** De Wettelijke Europese normen voor Luchtkwaliteit zijn aangescherpt, Nederland en dus ook Amsterdam moet hier in 2030 aan voldoen. Luchtkwaliteit heeft incidentele middelen in het stadsverbeteringsfonds. De verwachting is dat er geen aanvullende investering nodig om te kunnen voldoen aan de nieuwe Europese grenswaarden. De bestaande middelen voor Luchtkwaliteit moeten wel behouden blijven en dienen gezien te worden als minimum. Dit staat los van de eventuele benodigde acties voor CO2-reductie. Daarnaast is het belangrijk om te vermelden dat de coalitiemiddelen na 2027 komen te vervallen. Hierdoor worden stimuleringsmaatregelen aanzienlijk beperkt of zelfs niet meer mogelijk. Het is daarom van belang dat de nieuwe coalitie hier opnieuw ruimte voor creëert, zodat de transitie naar uitstootvrije mobiliteit voldoende gestimuleerd blijft.

	EU grenswaarden voor luchtkwaliteit		Hoogst berekende concentratie A'dam
	huidig (µg/m³)	2030 (µg/m³)	2024* (µg/m³)
Stikstofdioxide NO_2	40	20	34,2
Fijnstof PM_{10}	40	20	18,8
Fijnstof $PM_{2,5}$	25	10	10,6

* Over 2025 worden de gegevens eind 2026 bekend. Monitoring Luchtkwaliteit 2025 RIVM - openresearch.amsterdam

- **Reductie CO2 uitstoot mobiliteitssector** De Europese Raad heeft vorige maand de gewijzigde Europese klimaatwet aangenomen. Er komt een bindend tussentijds klimaatdoel voor 2040, namelijk 90% minder broeikasgasemissies ten opzichte van 1990. De impact hiervan nog niet inzichtelijk.
- **Kaderrichtlijn Water (KRW):** Het betreft (vernieuwing van bestaande wetgeving + een voorlopig Europees akkoord voor de herziening van twee dochterrichtlijnen van Kaderrichtlijn Water (KRW), o.a. in relatie tot Pfas). De kern van de KRW-aanpak is dat iedere overheid verantwoordelijk is voor het halen van de KRW-doelen eind 2027, van het Rijk tot aan gemeenten, vanuit de eigen taken en bevoegdheden. De doelen hebben betrekking op zowel de ecologische als chemische waterkwaliteit. Momenteel voldoet geen van de 13 KRW-waterlichamen in Amsterdam aan de KRW-doelen. Het juridische risico is dat de gemeente geen wijzigingen in het omgevingsplan meer kan vaststellen of vergunningen kan verlenen voor activiteiten als er niet wordt voldaan aan de KRW-doelen eind 2027. De gemeente kan te maken krijgen met juridische procedures. De gelijkenis met het huidige stikstof-dossier is reëel. De gemeente Amsterdam moet laten zien dat ze serieus werkt heeft gemaakt van de KRW en een duidelijke impuls heeft gegeven. De algemene verwachting is dat er een continuering van de KRW komt voor de periode 2028-2033. De bijbehorende kosten zijn nog nergens meegenomen.

- **Herziene Richtlijn stedelijk afvalwater:** Omvat maatregelen voor een betere bescherming van de waterkwaliteit en de volksgezondheid. Is 1 januari 2025 in werking getreden en moet door lidstaten **voor 31 juli 2027** zijn omgezet in nationale wetgeving. Dit betekent meer inspanningen voor de Europese lidstaten op gebied van riolering en afvalwaterzuivering. Voor gemeente Amsterdam betekent dit een beperkte extra inspanning, omdat alle woningen en panden in Amsterdam al zijn aangesloten op het riool.
- **De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) --> Drinkwater:** Dit is de Nederlandse implementatie van de Europese CERrichtlijn, die de fysieke en digitale weerbaarheid van kritieke infrastructuur moet versterken, zoals winning- en productielocaties voor drinkwater. De wet treedt naar verwachting in werking Q2 2026 en verplicht aangewezen organisaties o.a. tot risicobeoordelingen voor alle dreigingen en mitigerende maatregelen. Waternet-Drinkwater voert dit jaar een GAP-analyse uit voor de impact op het drinkwatersysteem. Op basis van deze analyse worden passende maatregelen genomen. De hiermee samenhangende kosten zijn nog niet inzichtelijk. Het is nog niet duidelijk in hoeverre gemeenten worden aangewezen als kritieke entiteit, maar naar verwachting ligt er een extra opgave voor vitale rioolobjecten (bijvoorbeeld grote rioolgemalen en grote persleidingen). De daadwerkelijke impact wordt komende collegeperiode inzichtelijk gemaakt.
- **Drinkwaterwet:** De voornaamste investeringen op het gebied van drinkwater hebben te maken met het uitbreiden van de productiecapaciteit om aan de groeiende vraag van de stad te voldoen. De aanvullende investeringen bovenop de al in de Begroting 2026 opgenomen investeringen worden op dit moment ruimschoots boven een miljard geraamd. Het project Langzame Zandfilters op de locatie Weesperkarspel is een voorbeeld van een investering in dit kader. Bovendien wordt een aantal aanscherpingen verwacht van het wettelijke kader op de korte en middellange termijn van vereisten aan de waterkwaliteit, zoals PFAS, Bromaat en Lood. Het is nu nog niet mogelijk om de omvang van de met kaderwijzingen samenhangende investeringen te bepalen.
- **Het Nationale Deltaprogramma:** Het Deltaprogramma is een nationaal programma voor waterveiligheid, zoetwater en ruimtelijke adaptatie van rijk, regio en de watersector voor een klimaatbestendig en water robuust Nederland in 2050-2100. Voor Amsterdam is Deltaprogramma Centraal Holland van belang. In 2027 worden de Deltabeslissingen herijkt en vastgelegd, voor Amsterdam wordt de verwachte extra investering tot 2030:
    - Verkenning naar ruimtelijke inpassing gemaal aan de Oostkant van Amsterdam
    - Verkenning naar inpassing maatregelen Ruimte voor Water in stedelijke polders
    - Onderzoeken voor en deelname aan gebiedsopgave Amsterdam voor Centraal Holland
- **De Cyberbeveiligingswet** (https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK014627) die eisen stelt aan techniek, organisatie en processen in het kader van de informatiebeveiliging. Effect is vooral dat de vervangingsonderhoudprojecten meer kosten voor het nemen van de technische maatregelen, maar er zullen ook effecten zijn bij het dagelijks beheer (beheer van de beveiliging, rapportages, etc.). De precieze impact is nu nog niet in te schatten.
- **De Wet Weerbaarheid Kritieke Entiteiten (Tunnels)** https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK014624), die eist dat vitale functies weerbaar ingericht moeten worden. Ter voorbereiding op deze wetgeving wordt door de veiligheidsregio's in kaart gebracht wat er nodig is om een scenario te doorstaan waarbij er sprake is van landelijke stroomuitval van 72 uur. De hulpdiensten hebben daarbij aangegeven dat beschikbare tunnels in die 72 uur cruciaal zijn. Er zijn aanpassingen aan de noodstroomvoorzieningen van de tunnels nodig om hieraan te kunnen voldoen. Daarnaast moet mogelijk gekozen worden voor maatregelen waardoor de verkeerscentrale in die 72u bemenst kan blijven worden.